

Beekse Heimolen breekt op kerstdag 1597 en valt om

door Jan van Helvoirt

Familie Van Tulder bezat in 1435 de standaardmolen op de Biest. Niet de Biest in Hilvarenbeek maar de Biest op Spaandonk tussen Moergestel en Haghorst. In 1460 blijkt de molen even te zijn verplaatst naar het Beekse Slibbroek. Interessant is de latere vermelding uit 1532: Henrick Goessens erft *den Moelenecker* ter plaatse *het Slibbroek*. Interessant is ook de vermelding uit 1617 van een akker tegenover *den Ouden Meulenberch* bij de Voortse Pad. De huidige Doelenstraat heette in 1600 ook *de Oude Molenstraet* of 'Boschbaene'.

Rond 1520 staat de bedoelde standaardmolen in de hei aan de weg naar Gorp en werd Doornbergse Molen of Heimolen genoemd. Maar: zeker geen Doornboom! Een 'doorn' is de langgerekte zandrug waar de molen bovenop staat. Misschien is de oudste plaats tegenover de huidige kerk en moest hij het veld ruimen toen begin veertiende eeuw de huidige Vrijthof werd aangelegd. Daarnaast kenden we in de vijftiende eeuw ook nog de Esbeekse Molen of Akkermolen.

De molen heeft in de loop der tijden vele rampen meegemaakt. De abdij van het Park was in 1581 eigenaar en in dat jaar waaide de Heimolen om. In 1586 werd hij in brand gestoken door soldaten van de graaf van Hohenlo tijdens de bloedige Tachtigjarige Oorlog. Op kerstdag 1597 brak de staander van de molen die toen geheel omviel. Daarna werd de molen in 1645 een prooi van de vlammen. Op 1 augustus 1674 raasde er een orkaan over ons dorp. Bij 'Boerderij Hendriksen' in Esbeek waaide de totale gevel en het halve dak weg. De lindeboom op het marktveld werd wellicht geveld om een jaar later het huidige exemplaar te planten. Ook onze Heimolen waaide om, maar werd weer opgebouwd en Maria Hanegraaf werd in 1675 eigenaar. In 1716 kocht Peter van Andel de molen, nadat 'de muerkens' opnieuw waren opgemetseld.

Deze molen heeft vele eigenaren gehad. Naast de genoemde familie Van Tuldel en de abdij 't Park in Leuven, was de familie Verrijth lange tijd eigenaar. De laatste bezitter was Christiaan Woestenberg. In 1855 sloopte hij deze koren-, mout, boekweit- en schorsmolen. Hij ging in Beek elders op zoek naar een geschikte locatie. Het oorspronkelijke plan, een nieuwe molen bouwen aan het Heilig Straatje tussen de Grote Westerwijk en het Schapenstraatje, ging niet door. Hij kocht een stuk grond, genaamd 'de Doornboom', alwaar de huidige Doornboom-molen nog staat.

Schepen Niclaes Daniels uit Gorp had in 1690 opmerkingen gemaakt over de schouw bij *de Heymolen*, waardoor hij op 22 september zwaar werd mishandeld. In 1735 was Adriaan van der Maayden er molenaar. Op 1 november had hij een aanslag gepleegd op een illustere Beeks 'driemanschap': de borgemeester Peter Bosmans, de president Pieter van Andel en de meester Marten de With. Dat waren duidelijk geen klappen van de molen ... maar bij de molen!

Het 'Oude Molenhuis' stond iets ten westen van de huidige Heimolen aan het Groot Loo